

Juha Makkonen
9.6.2010

MUISTIO

NUORTEN JA NUORTEN AIKUISTEN ELINOLOJEN JA HYVINVOINNIN KANSALLISET INDIKAATTORIT

Työryhmän asettaminen

Valtion nuorisosiain neuvottelukunta (Nuora) päätti kokouksessaan 10.2.2009 perustaa neljä työryhmää ajankohtaisen politiikkaseurannan vahvistamiseksi ja neuvottelukunnan mahdollisten kannanottojen valmistelua varten perustetaan. Yksi työryhmistä oli Nuorten hyvinvoinnin kansalliset indikaattorit –työryhmä. Tämän tehtäväksi tuli tehdä esitys 31.12.2009 mennessä 18–29-vuotiaiden nuorten hyvinvoinnin kansallisista indikaattoreista yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa lasten hyvinvoinnin kansallisten indikaattorien valmistelun sekä valtioneuvoston kanslian yhteiskunnallisen kehityksen seurantaindikaattorityön kanssa. Samalla neuvottelukunta luopuu ylläpitämästä omaa tietokantaansa.

Työryhmään nimettiin puheenjohtajaksi pääsihteeri Tuomas Kurttila (Nuora) ja jäseniksi lehtori Juha Makkonen (HUMAK), kulttuurisasiainneuvos Seija Astala (opetusministeriö/nuorisoyksikkö), toiminnanjohtaja Liisa Sahi (Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter) ja sihteeriksi tilastosuunnittelija Sami Myllyniemi (Nuorisotutkimusverkosto). Työryhmää kutsuttiin vielä VTL Tuuli Salospohja (Turun yliopisto). Myöhemmin Juha Makkonen kutsuttiin työryhmän raportin kirjoittajaksi. Työryhmässä ovat käyneet asiantuntijoina erikoistutkija Salla Säkkinen (THL), erikoistutkija Hannele Sauli (Tilastokeskus), projektipäällikkö Sirkka Rousu (Kuntaliitto) ja erikoistutkija Laura Kestilä (THL).

Indikaattorit nykyisen hallituksen ohjelmassa

Pääministeri Matti Vanhasen toisen hallituksen ohjelman seurannassa indikaattoreilla on selvä asema, joka on nähtävissä muun muassa hallituksen strategia-asiakirjasta 2007. Strategia-asiakirja on työkalu jolla tehostetaan hallituksen keinoja valvoa hallitusohjelman toteutumista erityisesti poikkihallinnollista yhteistyötä vaativissa asioissa. Strategia-asiakirja sisältää hallitusohjelmaan sisältyvät hallituksen kolme politiikkaohjelmaa sekä erityisseurattavat aihealueet, jotka ovat ilmasto ja energia, osaaminen ja innovaatiot, hallinnon uudistaminen, kunta- ja palvelurakennemuutos, sosiaaliturva, syrjäytyminen ja sosiaaliturvauudistus, varautuminen ikääntymiseen, turvallisuus ja Suomen kansainvälinen asema.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman yhtenä tavoitteena on, että vuoden 2009 loppuun mennessä on käytössä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin eri osa-alueita kuvaava tietokanta, johon liittyy hankerekisteri käynnissä olevista lapsi-, nuoriso- ja perhetutkimuksista. Tietokannan tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin vaikuttavien muutosten tunnistaminen, kehitysvaihtoehtojen ennakointi, tulevaan kehitykseen vaikuttaminen, toiminnan vaikuttavuuden arviointi sekä tutkimuksen laadun ja

sen yhteiskuntapoliittisen merkityksen ylläpitäminen. Tietokanta on maksuton, kaikille avoin ja paikallista ja valtakunnallista päätöksentekoa tukeva.

Toimenpiteenä tavoitteeseen pääsemiseksi on esitetty valmisteltavaksi lasten, nuorten ja perheiden määräraikaisten hyvinvointiarviointien kansallinen runko-ohjelma laajalla yhteistyöllä lapsiperheiden hyvinvoinnin, oppimisen ja koulutuksen sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden asiantuntijoiden kanssa sekä runko-ohjelman toimeenpanoa koskevien säännösten lisääminen kansanterveysasetukseen (802/1992). Toimenpiteessä on edelleen tavoitteena yhtenäistää eri hallintojen ylläpitämiä tietokantoja, minkä yhtenä tavoitteena on päällekkäisen tiedonkeruun välttäminen. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kuvaavaa seuranta-, tutkimus- ja indikaattoritiedon tuotantoa tehostetaan ja monipuolistetaan. Kehitetään kahden vuoden välein julkistettava lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kuvaava hyvinvointi-indeksi. (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma s. 77-78)

Indikaattoreiden käyttö ja hyvinvoinnin käsite

Perinteisin hyvinvoinnin mittari kansallisesti ajatellen on ollut bruttokansantuote per asukas. Jo pitkän aikaa on kuitenkin oltu yhtä mieltä siitä, että se ei kerro mitään tulojaosta eikä varallisuudesta, joten se ei suoraan kuvaa myöskään hyvinvoinnin tasoa. Resurssipohjaisia mittareita onkin ryhdytty täydentämään myös ei-materiaalisia puolia mittaavilla indikaattoreilla (Suomalaisten hyvinvointi 2008, s. 17).

Joseph Stiglitzin komitea on suositellut vaihtoehtoisten mittareiden käyttöä bkt:n rinnalla. Euroopan komissio on julkistanut Beyond GDP -aloitteensa yhteydessä oman ehdotuksensa, miten mitata edistystä paremmin. Bruttokansantuotteen rinnalle on jo kehitetty useita malleja. Niihin kuuluvat esimerkiksi aidon kehityksen indikaattori eli GPI sekä kestävä taloudellisen hyvinvoinnin indeksi eli ISEW. Aidon kehityksen ja kestävä taloudellisen hyvinvoinnin indeksit ottavat huomioon muun muassa talouskasvun aiheuttamat ympäristöhaitat, saasteet sekä sosiaaliset seikat, kuten yhteiskunnan tuloerojen kasvamisen. Bruttokansantuote ei näitä osa-alueita huomioi. (www.europalehti.fi).

Hyvinvoinnista ei ole olemassa yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Erik Allardtin jäsentää hyvinvoinnin elintason ja elämänlaatuun liittyviin tekijöihin. Elintaso sisältää tulot, asumistason, työllisyyden, koulutuksen ja terveyden. Elämänlaatuun taas kuuluvat yhteisyyden kokeminen (paikallisyhteisyys, perheyhteisyys ja ystävyysuhteet), vuorovaikutus yksilön ja yhteiskunnan välillä sekä ihmisen ja luonnon väliset suhteet. (Allardt, 1976). Tässä indikaattoriesityksessä painotus on elintason liittyvissä indikaattoreissa mutta myös elämänlaatua on haluttu tarkastella siinä määrin kuin se on ollut mahdollista.

Hyvinvointipolitiikaksi kutsutaan julkisen vallan pyrkimyksiä edistää väestön hyvinvointia. Kuten hyvinvoinnin määritelmä niin myös hyvinvointipolitiikan määritelmä riippuu monesti tilanteesta ja käyttäjästä. Hyvinvointipolitiikka on melkein mahdotonta erottaa muusta politiikasta, koska muun muassa talouspoliittisilla toimilla luodaan jatkuvasti edellytyksiä hyvinvoinnin tuottamiselle.

Hyvinvointipolitiikkaa arvioidaan sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Kansainvälisellä tasolla on useita vertailuja, joissa arvioidaan maiden kilpailukykyä ja siinä

ohessa myös hyvinvointia eri mittareilla. Suurin osa indikaattorivertailuista on YK:n, sen yhteydessä toimivien instituutioiden tai OECD:n tekemiä. OECD tuottaa vuosittain hyvinvointi-indikaattoreihin pohjautuvia maiden välisiä vertailuja. Euroopan tasolla EUROSTAT on kehittänyt laajan indikaattorijärjestelmän hyvinvoinnin kehityksen ja erojen seuraamiseksi. Pohjoismaissa indikaattoriseurantaa tuottavat sosiaali- ja terveystilastolliset komiteat. Lisäksi eri maat kokoavat eri aikatauluissa omia raporttejaan, joilla pyritään täyttämään kansallisia tarpeita (Suomalaisten hyvinvointi 2008, s. 16).

EU:n nuorisostrategian mukaisesti vuoden 2010 aikana on tavoitteena koota indikaattorikokoelma, jossa otetaan huomioon olemassa oleva tiedonkeruu ja indikaattorit sekä ehdotetaan uusia indikaattoreita niille alueille, joilla niitä ei vielä ole.

Vaikka erilaisia tutkimuksia ja indikaattoripankkeja kootaan jatkuvasti, ei jalostetun tiedon tarve tai kysyntä ole vähentynyt. Tietomäärän valtava kasvu aiheuttaa pikemminkin kasvavaa tarvetta luotettavalle ja selkeästi jäsenneyle tiedolle (Suomalaisten hyvinvointi 2008, s. 19).

Viimeisen kymmenen vuoden aikana on Suomessa investoitu erityisen paljon lasten ja lapsiperheiden palveluihin. Voimavarat ovat kohdentuneet ns. häiriöpalveluiden kehittämiseen mutta näyttöä hyvinvoinnin lisääntymisestä ei ole saatu (Rimpelä, s. 71).

Lapsiin panostamisella on nähty olevan selkeitä kansantaloudellisia tuotto-odotuksia muun muassa hyvän ja työkykyisen työvoiman saamisessa. Onkin siis syytä odottaa, että lapsiin ja nuoriin sijoitetut investoinnit alkavat tuottaa vasta joidenkin vuosien kuluttua (ibid.)

Nuoria aikuisia voidaan pitää yleisessä tulojaossa asemiaan menettäneenä ryhmänä. He kokevat taloudellista niukkuutta opiskellessaan ja heidän on vaikea päästä kiinni työmarkkinoille etenkin taloudellisesti epävakaina aikoina (Kauppinen ja Karvonen, s. 76-77)

Kansallinen indikaattoritieto nuorista

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan (Nuora) yhtenä tehtävänä on tiedon tuottaminen nuorten elinoloista. Tätä tehtävää Nuora onkin toteuttanut usein eri tavoin. Vuosina 1997 - 2002 Nuora julkaisi Mitä nuoret tekevät -raportteja nuorten sijoittumisesta työelämään ja koulutukseen. Tiedot kerättiin Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen yhteydessä. Vuoteen 2003 saakka Nuora kokosi elinoloindikaattoreita, jotka kuvasivat 15-29 -vuotiaiden suomalaisnuorten elinoloja. Indikaattorit muodostuivat aikasarjoista, joiden avulla pystyi tarkastelemaan nuorten elinolojen kehitystä. Elämänalueet, joita näissä elinoloindikaattoreissa tarkasteltiin, olivat koulutus, työllisyys, asuminen, muuttoliike, perheellistyminen, kulutus, kuolemansyyt, rikollisuus ja syrjäytyminen.

Nuorisoasiain neuvottelukunta on tehnyt vuodesta 1994 alkaen säännöllistä kartoitusta 15-29 -vuotiaiden nuorten asenteiden ja odotusten kehittymisestä. Näillä nuorisobarometreilla on aina joku tietty ajankohtainen kattoteema. Osa kysymyksistä toistuu säännöllisesti, joten niiden avulla voidaan seurata pidemmän aikavälin asennemuutoksia ja osa liittyy ajankohtaisiin aiheisiin. Nuorisobarometrien ohella Nuora julkaisee säännöllisesti nuoria koskevia tutkimuksia eri aihealueista tai tukee kiinnostavia aiheita koskevia tutkimuksia. Viimeisimmät tutkimukset ovat käsitelleet nuorten vapaa-ajankäyttöä (Sami Myllyniemi. Aika vapaalla – Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009) ja osallistumisoikeutta (Erika Vainila.

Oikeus osallistua - nuorten ääni kunnissa: Nuorisolain 8 §:n perusteella järjestettävä vajaavaltaiten osallistuminen ja kuuleminen kunnissa. 2009).

Nuorista kerätään tietoa usean muunkin viranomaisen puolesta. Tilastokeskuksen tiedonkeruussa nuoret tulevat huomioitua valtaosassa yleisiä koko väestöä koskevia raportteja. Nuoret jakautuvat Tilastokeskuksen useimmiten käyttämissä ikäluokituksissa ikäluokkiin 15-24 ja 25-34 vuotta. Niitä aihealueita koskevissa tilastoissa, joissa nuoret muodostavat keskeisimmän tarkasteltavan kohderyhmän – kuten koulutustilastoissa – on ikäluokittelu tarkempaa. Tällöin ikäluokista on saatavilla tietoa jopa vuoden tarkkuudella.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toimii yhtenä nuorista koskevaa tietoa tuottavista tilastoviranomaisista. Laitos tuottaa tilasto- ja rekisteritietoa sosiaali- ja terveydenhuollosta, sairauksista ja niiden hoidosta. Osa tiedosta tuotetaan tilastoviranomaisen roolissa valtakunnallisesti kattavista rekisteriaineistoista ja osa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa pääosin otosaineistoista tai valmiista tilastoaineistoista.

Aluehallinto kerää omalta osaltaan tietoa nuorista. Lääninhallitukset ovat julkaisseet läänikohtaisia arviointeja nuorisotoimesta ja nuorten elinoloista. Tulevaisuudessa läänien poistuessa Suomen hallintorakenteesta vastaavat alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristövirastot tiedon keruusta yhdessä aluehallintovirastojen kanssa.

Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi on koonnut Nuorista Suomessa -julkaisuun tilastotietoa nuorista, heidän asemastaan, elinoloistaan ja nuorisotyöstä Suomessa. Kooste on tehty syyskuussa 2008. Lähteinä on käytetty tilastoja ja julkaisuja.

Vuoden 2009 aikana aloitettiin opetusministeriössä valmistelu nuoria koskevien indikaattoreiden paremmaksi hyödyntämiseksi. Valmisteltujen indikaattorien on tarkoitus tukea hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman seurantatyötä. Suunnittelussa on otettu huomioon samaan aikaan käynnissä oleva lasten hyvinvoinnin ydinindikaattorivalmistelu.

Työryhmän esitys nuorten hyvinvoinnin kansallisiksi indikaattoreiksi

Tässä luettelossa käydään läpi yläotsikoittain jaoteltuna luonnos työryhmän toimeksiannon mukaisista nuorten (18-29v) hyvinvoinnin seurantaindikaattoreista. Ikärajan perusteena ovat samaan aikaan valmistelussa olevan lapsi-indikaattorityöryhmän määrittelemä yläikä 17 vuotta ja sekä Tilastokeskuksen että useiden muidenkin tilastotiedon kerääjien käyttämä rajausta ”alle kolmekymmppisiin”. Nuorisolain mukaan nuoria ovat 0-28 –vuotiaat mutta yläikärajan asettaminen 28:aan olisi ollut käytettävissä olevien tilastojen käytettävyyden kannalta keinotekoista ja tiedonkeruuta hankaloittavaakin. Yläikärajan valinta on perusteltua myös siitä syystä, että listaukseen valittujen laadullisten indikaattoreiden päälähde – Nuorisobarometrit – rajaa nuoret alle sen iän.

Indikaattorit tukevat hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman seurantatyökaluksi suunniteltua seurantatyötä. Suunnittelussa on otettu huomioon samaan aikaan käynnissä oleva lasten hyvinvoinnin ydinindikaattorivalmistelu.

Listauksessa on otettu huomioon olemassa olevat tilastolähteet ja niiden hyödynnettävyys mutta huomioitu myös subjektiivisten kokemusten perusteella saatavaa tietoa ja sen relevanttiutta. Subjektiivisiin kokemuksiin pohjautuvaa tietoa on kartoitettu lähinnä Nuorisobarometrien kysymysten kautta.

Pohjana indikaattoreiden temaattiselle jaottelulle ja tarkemmalle valinnalle ovat olleet opetusministeriön aiemmin ylläpitämät nuorten elinoloindikaattorit. Ne muodostuivat aikasarjoista, joiden avulla pystyi tarkastelemaan nuorten elinolojen kehitystä. Näistä indikaattoreista on karsittu tarpeettomimpia ja turhan yksityiskohtaisia osia ja pyritty lisäämään nykytutkimuksen ja käyttötarpeiden kannalta perustellumpia indikaattoreita. Jaottelussa indikaattorit on luokiteltu seuraaviin ryhmiin: terveys ja elintavat, koulutus – nuoret osaajat, työ – nuoret työssä, nuoret ja aineellinen hyvinvointi, nuoret ja aktiivinen kansalaisuus ja muut.

Nyt raportissa esilläolevien indikaattorien valinnan perusteina ovat lisäksi olleet Nuoran indikaattorityöryhmässä käydyt keskustelut, opetusministeriön lapsi-indikaattorityöryhmältä saadut evästyksset, lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelman tarpeet sekä olemassa olevien tilastotietojen haltijoiden – ensisijassa Tilastokeskuksen – asiantuntijoiden arviot. Indikaattorivalinnoissa on hyödynnetty mahdollisuuksien mukaan niitä aineistoja ja valmiita indikaattori- ja tilastopalveluita, joita etenkin Tilastokeskuksen asiantuntijat ovat suositelleet. Jotkut tiedot ovat olleet suoraan saatavilla tiedon tarjoajien www-palveluista.

Terveysteen ja elintapoihin liittyvät indikaattorit pohjautuvat pääasiallisesti SOTKANetin tarjoamiin tietoihin. Indikaattoripankki SOTKANet on Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tietopalvelu, joka tarjoaa kaikista Suomen kunnista viimeisimpään voimassa olevaan kuntajakoon perustuen keskeisiä väestön hyvinvointia ja terveyttä koskevia tietoja vuodesta 1990 alkaen. SOTKANetin avulla käyttäjä voi hakea sosiaali- ja terveysalaan liittyvää indikaattoritietoa eri aluetasoilla muun muassa absoluuttisina ja suhteutettuina lukuarvoina. Kaikista indikaattoreista on myös asiantuntijoiden laatimat kuvaukset niiden tietosisällöstä, tulkinnasta, tietojen tuottajasta, tuotantovuosista sekä mahdollisista rajoituksista.

Koulutusindikaattorien valinnassa on hyödynnetty WERA –palvelua. WERA on Opetushallituksen ylläpitämä koulutuksen ja siihen läheisesti liittyvien tilastotietojen raportointipalvelu, jonka tavoitteena on tukea ja palvella koulutuksen suunnittelua ja päätöksentekoa paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Tilastot perustuvat Tilastokeskuksen ja Opetushallituksen keräämiin tietoihin ja rekistereihin.

Viimeisintä tietoa ei pääosin ole haettu ao. taulukoihin, koska vapaasti saatavat aineistot eivät suurelta osin tarjoa mahdollisuutta ikäluokan 18-29 tietojen saamiseen. Joidenkin indikaattorien osalta tietopalveluiden tuottajilta saa suoraan tilastoja kutakin ikäluokkaa koskien mutta tämä on poikkeuksellista. Pääosin ikäryhmät on jaettu valmiiksi joihinkin käytettävyyden ja vakiintuneiden käytäntöjen kannalta perusteltuihin ryhmiin. Esimerkiksi Tilastokeskuksella näiden nuorisoindikaattoreiden ikäryhmä 18-29 –vuotiaat jakaantuu suuressa osassa valmiita tilastoja 15-24- ja 25-34 –vuotiaiden ikäluokkiin. Myös ikäluokkia 20-24 ja 25-29 käytetään joissakin tilastoinneissa. Joissakin tapauksissa rajausta tehdään jo raportointivaiheessa suoraan kutakin ikäluokkaa koskien mutta resurssisyistä on toivottu pysyttävänsä ns. valmiissa rekisteritietokannoissa.

Indikaattoreissa haetaan lähtökohtaisesti tietoa vuodesta 1990 alkaen tai sen ikäisen tiedon puuttuessa varhaisimmasta mahdollisesta ajankohdasta. Joidenkin indikaattorien kohdalla on perusteltua tehdä pitkäaikastarkastelua vieläkin varhaisemmista tilastoista.

Väestötietona on käytetty Tilastokeskuksen keskiväkilukua. Tilastokeskus tekee väestötilaston Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmien tiedoista.

Tilastokeskuksen yhteyshenkilöinä on ollut yleistason ohjeistuksen ja tulonjakotilastojen osalta Hannele Sauli, koulutustilastojen osalta Aila Repo ja Ritva Kaukonen, työllisyystilastojen osalta Olga Kambur ja asumis- ja perhetilastojen osalta Timo Nikander.

Alueellisen ja kuntakohtaisen tiedon saatavuus vaihtelee indikaattorikohtaisesti. Tarkinta tiedonkeruu on työllisyystilastoissa, jotka ovat saatavilla kuntakohtaisesti. Useissa indikaattoreissa kuntakohtaiset otokset ovat liian pieniä, jotta niistä voitaisiin saada tilastollisesti kestävää informaatiota. Alueellisen tiedon luokittelun suhteen tulee jatkossa huomioida uudistuva hallintorakenne. Nykyisin yleisesti tiedon luokittelussa käytettävä läänirakenne poistuu ja tilalle tulevat aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Näitä (etenkin aveja) tullaan varmaan jotenkin hyödyntämään tiedonluokittelussa. Myös maakuntarakennetta käytetään joissakin tilastoinneissa. Maakuntarakennekin on muutoksen tilassa, kun pienimpiä maakuntia yhdistetään suurempiin.

Indikaattorien alueellisessa hyödynnettävyydessä on eroja. Koulutus- ja työllisyysindikaattorien kohdalla nykyinen tiedonkeruu ja tilastointi kattavat monen indikaattorien kohdalla käytännössä koko ikäluokat jolloin jopa paikkakuntakohtaisesti on saatavissa seurantatietoa. Joidenkin indikaattorein kohdalla otoksien koko rajoittaa alueellisen tarkastelun hyödyllisyyttä. Valtakunnallisesti voidaan kuitenkin katsoa esim. Nuorisobarometrien kohdalla käytetyn noin 2000 henkilön otoksen tarjoavan kohtuullisen hyvän yleisnäkömyksen tarkastellusta aihealueesta.

Tarkastelussa on otettava huomioon joidenkin indikaattorien ja niiden kuvaamien ilmiöiden ikärelevanttius. Esimerkiksi korkeakouluista valmistuneiden kohdalla tilastollisesti merkittäviä määriä saadaan vasta opintojen kokonaisuuden kannalta riittävän ajan jälkeen. Myös asumiseen ja vaurauden kehittymiseen liittyvät indikaattorit ovat paljolti iästä riippuvaisia.

Kaikkien indikaattorien kohdalla tarkastellaan tulosten sukupuolijakaumaa.

Niiden indikaattorien kohdalla, joissa on saatavilla tarvittavat taustamuuttujat, huomioidaan myös koulutustausta ja sen vaikutukset tuloksiin.

Osassa indikaattoreista on tuotu esille kehittämistarpeet. Esimerkiksi opiskelijoiden työssäkäynnin kohdalla on huomattu, että nykyinen seuranta ei tarjoa tilastollisesti kestäviä tuloksia. Myös yrittäjyyden kohdalta on havaittavissa, että nykyiset otannat (Tilastokeskuksen Työvoimatutkimus) eivät anna tarkastellun ikäluokan osalta välttämättä riittävän luotettavia tuloksia.

Indikaattorilistauksen valmistuttua ja riittävän seurantatiedon saatavuuden täsmennyttyä on tarkoituksena hakea eri indikaattoreita yhdistelemällä ns. ulkopuolisuusluku. Tätä voi verrata englannin kielessä käytettyyn NEET (Not in Education, Employment or Training) – määrittelyyn. Tämän luvun saaminen on mahdollista lähinnä työllisyys- ja koulutustietojen yhdistämisellä.

Joiden ilmiöiden kuvaamiseen ei ole tällä hetkellä olemassa riittäviä seurantamahdollisuuksia. Näihin kuuluu muun muassa nettiaktiivisuuden kartoittaminen. Pelkkä netissä käytetty aika ei tarjoa enää käyttökelpoista informaatiota. Mahdollisesti

vapaa-aikatutkimusten kautta voitaisiin jatkossa kartoittaa nykyistä tarkemmin netin käyttötapoja.

TERVEYS JA ELINTAVAT

1. Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien nuorten määrä

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden nuorten määrän. Nuorten osuus työkyvyttömyyseläkkeelle joutuneista on noussut 2000-luvulla selkeästi. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Yleisimmät sairausryhmät sen taustalla ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista depressio ja selkäsairaudet. Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys. Sairauksien esiintyvyyden tarkasteluun työkyvyttömyyseläkkeet soveltuvat siten vain varauksin.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): SOTKANet, jonka tiedot koostuvat Eläketurvakeskuksen (ETK) ja Kelan tilastoista.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Paikkakuntaakohtaisesti.

2. Mielenterveyden häiriöiden yleisyys

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee vuoden aikana päädiagnoosin mielenterveyden häiriöt (F09-F99, pois lukien F70-F79 älyllinen kehitysvammaisuus) saaneiden nuorten osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti / lukumäärän. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. Luku sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin tekemät diagnoosit.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteri (HILMO)
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Paikkakuntaakohtaisesti.

3. Alkoholin kokonaiskulutus

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Alkoholin kokonaiskulutus henkeä kohden vuodessa. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kunnan alueella Alkon myymälöistä myydyn ja kunnan alueella sijaitseviin elintarvikeliikkeisiin, kioskeihin, huoltoasemille ja anniskeluravintoloille toimitettujen alkoholijuomien määrän 100 %:n alkoholina laskettuna litroina jokaista vastaavalla alueella asuvaa 18-vuotta täyttänyttä kohden. Indikaattori kuvaa alkoholijuomien tilastoidun myynnin määrää asukasta kohden. Tilastoimatonta kulutusta arvioidaan vuosittain. Arvio tehdään pääsääntöisesti vain koko maan tasolla. Tilastoimattoman kulutuksen osuus tilastoidusta on runsas viidennes.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Päihdetietokanta.
Muut mahdolliset lähteet	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira): Alkoholijuomien toimitusmyyntirekisteri
Paikallisen tiedon saatavuus	Rajallinen.

4. Humalahakuinen juominen

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee itse raportoidun alkoholinkulutuksen alkoholiannoksina tutkimusta edeltävällä viikolla. Alkoholinkäytön viikkokulutusta mittaaviksi raja-arvoiksi on asetettu miehillä vähintään 8 annosta ja naisilla vähintään 5 annosta alkoholia edellisen viikon aikana. Runsaan alkoholinkäytön osalta esimerkiksi mini-intervention yhteydessä käytetyt neuvonnan raja-arvot ovat miehillä 24 ja naisilla 16 annosta viikossa. Tulokinnassa täytyy ottaa huomioon, että kyseessä on vastaajan itse ilmoittamat tiedot.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) –tutkimus.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	AVTK-tutkimuksen otos on liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun, mutta alueellisessa tarkastelussa näkyy eroja maan eri osien välillä.

5. Päivittäin tupakoivien osuus (%) – koulutustaustojen mukaan

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee päivittäin tupakoivien nuorten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattorin tulkinnassa täytyy ottaa huomioon, että kyseessä on vastaajan itse ilmoittamat tiedot.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus taulukko 38a (2008).
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	AVTK-tutkimuksen otos on liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun, mutta alueellisessa tarkastelussa näkyy eroja maan eri osien välillä.

6. Ylipainoisten osuus (%), vrt. normaalipainoisten osuus

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee ylipainoisten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Ylipainoisuuden määritelmä: BMI (painoindeksi) on yli 25. Painoindeksi saadaan, kun paino (kg) jaetaan pituuden (m) neliöllä. Tulkinnassa täytyy ottaa huomioon, että kyseessä on vastaajan itse ilmoittamat tiedot.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus, taulukko 99a (2008).
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	AVTK-tutkimuksen otos on liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun, mutta alueellisessa tarkastelussa näkyy eroja maan eri osien välillä.

7. Terveyden edistämisen kannalta riittämättömästi liikuntaa harrastavien osuus

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee terveyttä edistävää liikuntaa harrastamattomien nuorten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Terveyttä edistävän liikunnan määritelmänä on liikkuminen vähintään 30 minuuttia kaksi kertaa viikossa tai työmatkaliikuntaa vähintään 15 minuuttia/päivä. Tulokinnassa täytyy ottaa huomioon, että kyseessä on vastaajan itse ilmoittamat tiedot.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus, taulukko 103a ja 103b (2008).
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	AVTK-tutkimuksen otos on liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun, mutta alueellisessa tarkastelussa näkyy eroja maan eri osien välillä.

8. Ensisynnyttäjien keski-ikä (koulutustaustoittain)

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee vuosittain synnytysten lukumäärän tuhatta hedelmällisyydessä olevaa (15-49 -vuotiasta) naista kohti. HUOM! Voidaan yhdistää työssäkäyntitilaston kanssa. Tämä edellyttää Tilastokeskukselta lisätyötä.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Syntyneiden lasten rekisteri
Muut mahdolliset lähteet	Tilastokeskus: työssäkäyntitilasto
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla sairaanhoitopiireittäin.

9. Koetko olevasi yksinäinen?

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Kysymys: en, kyllä ajoittain ja kyllä usein (YTHS-tutkimus)
Päälähde	Opiskelijoiden terveydentilatutkimus (YTHS). Tehdään joka neljäs vuosi. Ei kysytä koko väestöltä. Otettava jatkossa mukaan aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys –kyselyyn?
Muut mahdolliset lähteet	Nuorisobarometriin jatkossa. Ei tarjoa YTHS-tutkimuksen laajuista aineistoa mutta antanee valtakunnan tasolla suuntaa-antavan tuloksen.
Paikallisen tiedon saatavuus	Opiskelupaikkakunnan mukaan.

10. Ystävien määrä

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Todella hyvien ystävien määrä. Samaa ja eri sukupuolta olevat ystävät yhteensä. (%)
Päälähde	Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009, kuvio 52. On suunniteltu tehtäväksi joka kolmas vuosi.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Otos liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun..

11. Keskitasoiseksi tai huonommaksi terveydentilansa kokeneiden osuus

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee terveytensä enintään keskitasoiseksi kokevien nuorten osuuden prosentteina väestöstä. Vastausvaihtoehdoista koetun terveyden osalta on valittu joku seuraavista: koettu terveys keskitasoinen, melko huono tai huono. Indikaattorin tulkinnassa täytyy ottaa huomioon, että kyseessä on vastaajan itse ilmoittamat tiedot.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus, taulukko 106a (2008). Kyselyä on tehty vuodesta 1978 lähtien.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	AVTK-tutkimuksen otos on liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun, mutta alueellisessa tarkastelussa näkyy eroja maan eri osien välillä.

12. Nuorten tekemien itsemurhien määrä

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Tilastokeskus tekee tilastoa kuolemansyistä ja kuolleisuuden kehityksestä. Kuolemansyytilasto perustuu kuolintodistuksen tietoihin, joita täydennetään väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän tiedoilla. Kuolemansyytilastossa ovat mukana kalenterivuoden aikana Suomessa tai ulkomailla kuolleet, joilla kuolinhetkellä oli kotipaikka Suomessa. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana itsemurhaan kuolleiden 18-29 vuotiaiden määrän.
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): SOTKANet
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla sairaanhoitopiiri –tai paikkakuntakohtaisesti.

KOULUTUS - NUORET OSAAJAT

13. Ilman koulutuspaikkaa perusopetuksen jälkeen jääneet

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	<p>Indikaattori kertoo niiden nuorten lukumäärän, jotka eivät ole saaneet koulutuspaikkaa perusopetuksen jälkeen. Luku sisältää myös ne, jotka eivät ole hakeneet mihinkään.</p> <p>Tilastoissa on seuraava tutkintoon johtava ja valmistava koulutus: perusopetus muissa kuin peruskouluissa, perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutus, ammatilliseen perustutkintoon johtava ja valmistava koulutus, ammatillisen korkea-asteen koulutus, ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus, yliopistojen peruskoulutus, ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus.</p> <p>Tilastoissa on seuraava tutkintoon johtamaton koulutus: kotitalousopetus, valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus, tutkintoon johtamaton aikuisten ammatillinen lisäkoulutus, ammattikorkeakoulujen erikoistumisopinnot, vapaan sivistystyön vähintään 12 opintoviikkoa kestävä koulutus, muu tutkintoon johtamaton koulutus.</p>
Päälähde	OPH – Wera-tietokanta (Tilastokeskus), Opetushallituksen oppilaitostietojärjestelmä OPTI.
Muut mahdolliset lähteet	http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2008/Nuoriso.html?lang=fi&extra_locale=fi http://www.tilastokeskus.fi/artikkelit/2007/art_2007-11-07_002.html
Paikallisen tiedon saatavuus	

14. Toisen asteen koulutukseen jatkaneet

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	<p>Indikaattori kertoo niiden nuorten lukumäärän, jotka ovat jatkaneet toisen asteen koulutukseen perusopetuksen jälkeen.</p> <p>Tilastoissa on seuraava tutkintoon johtava ja valmistava koulutus: perusopetus muissa kuin peruskouluissa, perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutus, ammatilliseen perustutkintoon johtava ja valmistava koulutus, ammatillisen korkea-asteen koulutus, ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus, yliopistojen peruskoulutus, ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus</p> <p>Tilastoissa on seuraava tutkintoon johtamaton koulutus: kotitalousopetus, valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus, tutkintoon johtamaton aikuisten ammatillinen lisäkoulutus, ammattikorkeakoulujen erikoistumisopinnot, vapaan sivistystyön vähintään 12 opintoviikkoa kestävä koulutus, muu tutkintoon johtamaton koulutus.</p>
Päälähde	OPH – Wera-tietokanta (Tilastokeskus), Opetushallituksen oppilaitostietojärjestelmä OPTI.
Muut mahdolliset lähteet	http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2008/Nuoriso.html?lang=fi&extra_locale=fi
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla kuntakohtaisesti.

15. Toisen asteen - lukio tai ammatillinen koulutus - tutkinnon suorittaneiden osuus ikäluokasta

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo niiden nuorten osuuden, jotka ovat suorittaneet joko ylioppilastutkinnon tai toisen asteen ammatillisen tutkinnon.
Päälähde.	Tilastokeskus: http://www.stat.fi/til/aop/index.html , http://www.stat.fi/til/lop/index.html
Muut mahdolliset lähteet	http://www.tilastokeskus.fi/til/khak/index.html (koulutukseen hakeutuminen)
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla paikkakuntakohtaisesti.

16. Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet (lukio- ja ammatillinen koulutus) – määrällisesti ja prosentteina.

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo niiden nuorten lukumäärän ja osuuden vastaavasta ikäluokasta, jotka ovat keskeyttäneet toisen asteen ammatilliseen tutkintoon tai lukion oppimäärän suorittamiseen johtavan tutkinnon. Opiskelualaa vaihtaneita ei voida suoraan verrata koulutuksensa keskeyttäneisiin.
Päälähde	http://www.tilastokeskus.fi/til/khak/index.html (koulutukseen hakeutuminen)
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla paikkakuntaakohtaisesti.

17. Korkeakouluissa opintonsa aloittaneiden ikä. (sukupuolittain jakautuminen)

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo korkeakouluopintonsa joko syys- tai kevätlukukauden alussa aloittaneiden keski-ikä. Virallisena tavoitteena on, että toisen asteen opinnoista edettäisiin mahdollisimman nopeasti korkea-asteen opintoihin. Asevelvollisuus aiheuttaa nuorille miehille pidemmän välivaiheen ennen korkeakouluopintojen aloittamista.
Päälähde	Tilastokeskus http://www.stat.fi/til/yop/index.html , http://www.stat.fi/til/akop/index.html
Muut mahdolliset lähteet	KOTA- ja AMKota –tietokannat
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla korkeakouluittain ja koulutusaloittain (ei merkitystä).

18. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus ikäluokasta

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo niiden yliopistotutkinnon (ylempi) tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden nuorten määrä. Hallituksen tavoitteena on ollut väestön keskimääräisen koulutustason nostaminen. Tutkinnonuudistuksen myötä kandidaatintutkintojen määrä tulee nousemaan eikä se ole enää vertailukelpoinen tieto aiempiin vuosiin verrattuna.
Päälähde	Lähde: Tilastokeskus http://www.stat.fi/til/yop/index.html , http://www.stat.fi/til/akop/index.html
Muut mahdolliset lähteet	KOTA- ja AMKota –tietokannat
Paikallisen tiedon saatavuus	

19. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden ikä valmistuessaan.

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo, yliopistotutkinnon (ylempi) tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden keskimääräisen iän valmistuessaan. Hallituksen tavoitteena on ollut työurien pidentäminen. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi on pidetty tärkeänä sitä, että valmistumisikää saataisiin laskettua ja työmarkkinoille pääsemistä tätä kautta nopeutettua.
Päälähde	Tilastokeskus http://www.stat.fi/til/yop/index.html , http://www.stat.fi/til/akop/index.html , Opetusministeriö: KOTA ja AMKota –tietokannat. Aikasarjoja löytyy vuoteen 2002 saakka. Käytettävä mediaanilukua.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla korkeakoulukohtaisesti (ja koulutusala).

20. Työssäkäyvien opiskelijoiden määrä.

<p>Kuvaus ja mahdollinen täsmennys</p>	<p>Indikaattori kertoo niiden päätoimisesti opiskelevien nuorten määrä, jotka käyvät töissä opintojensa ohessa lukukausien aikana. Opintotukea kehitettäessä on käyty keskustelua siitä minkä kokoiset palkkatulot rajoittavat opintotuen saamista. Työssäkäynnin on myös todettu vaikuttavan nuorten opiskelu-aikaan. Opiskelijoiden työssäkäyntiä kuvaavat tiedot tuotetaan yhdistämällä Tilastokeskuksen henkilö-pohjainen opiskelija-aineisto ja työssäkäyntitilaston tiedot. Tiedot on kerätty vuoden viimeisenä päivänä.</p> <p>HUOM! Ehdotetaan, että tieto kerätään jatkossa spesifimmin ja niin, että määritellään työssäkäynti tarkemmin rajaten ulkopuolelle mm. harjoittelun ja lukukausien ulkopuolisina aikoina suoritettua työssäkäyntiä? Nykyinen keräystapa vääristää tilastoja myös kausityöllisyyden puolesta.</p>
<p>Päälähde</p>	<p>Tilastokeskus http://www.stat.fi/til/opty/2007/opty_2007_2009-04-01_tau_001.html Ikärajaus 18-24 (vuosittain), jonka jälkeen 25 vuodesta eteenpäin kaikki samassa ryhmässä.</p>
<p>Muut mahdolliset lähteet</p>	
<p>Paikallisen tiedon saatavuus</p>	<p>Saatavilla rajallisesti nykyään.</p>

21. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia syitä opiskella?

<p>Kuvaus ja mahdollinen täsmennys</p>	<p>Indikaattori kertoo, mitkä tekijät motivoivat nuoria suorittamaan opintoja? Nuorisobarometrin 15-29 –vuotiaista vastaajista noin 50% on päätoimisia opiskelijoita. Tulevaan Nuorisobarometriin tehdään uudet vastausvaihtoehdot.</p>
<p>Päälähde</p>	<p>Lähde: Nuorisobarometri 2008, kuvio 8.</p>
<p>Muut mahdolliset lähteet</p>	
<p>Paikallisen tiedon saatavuus</p>	<p>Otos liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun..</p>

TYÖ – NUORET TYÖSSÄ

22. Työttömänä olevat nuoret työnhakijat

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori sisältää ne työvoimaan laskettavat, ammatilliselta ja korkeasteelta valmistuneet, ja ilman tutkintoa olevat työnhakijat, jotka ovat ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi. Tiedon ohessa on oltava nuorten osuus vastaavasta työssäkäyvästä ikäluokasta (18-65 vai joku muu?).
Päälähde	Tilastokeskus http://tilastokeskus.fi/til/tyti/index.html
Muut mahdolliset lähteet	TEM (Matti Virtanen (Yhteiskuntapolitiikka 2/2009)
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla kuntakohtaisesti.

23. Nuorten työttömyysprosentti.

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo niiden nuorten osuuden vastaavanikäisestä väestöstä, jotka ovat ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi. Päätoimiset opiskelijat ovat rajautuneet tästä luvusta automaattisesti pois. Nuorten työttömyys on noussut Suomessa kaikkein rajuimmin taloudellisen taantuman aikoina. Nuorten on vaikeaa päästä kunnolla työmarkkinoille valmistumisensa jälkeen. Tärkeää on saada tarkasteluun kausitasoitettu luku.
Päälähde	TEM http://www.tem.fi/index.phtml?s=2613 Tilastotiedotteet, ikähaarukointi 15-24 ja 25-34.
Muut mahdolliset lähteet	Tilastokeskus
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla kuntakohtaisesti.

24. Nuorten pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus ikäluokasta

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo nuorten pitkäaikaistyöttömien määrän. Suomessa pitkäaikaistyöttömiksi lasketaan yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleet. Nuorena koetun työttömyyden on tutkittu vaikeuttavan työmarkkinoille pääsyä. Pitkäaikaistyöttömien nuorten määrä indikoi kyseiselle ryhmälle muitakin ongelmia. Vertailuikäryhmäksi otetaan 30-50 –vuotiaat pitkäaikaistyöttömät.
Päälähde	TEM
Muut mahdolliset lähteet	Tilastokeskus
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla kuntakohtaisesti.

25. Määräaikaisissa työsuhteissa olevien nuorten määrä ja osuus kaikista työsuhteista (

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo niiden nuorten määrän, jota ovat määräaikaisissa työsuhteissa. Määräaikaiset työsuhteet ovat kaikkein yleisimpiä nuorten keskuudessa. Varsinkin nuorille akateemisille naisille määräaikaiset työsuhteet ovat ongelma.
Päälähde	Tilastokeskus
Muut mahdolliset lähteet	TEM
Paikallisen tiedon saatavuus	Ei kuntakohtaista tilastointia.

26. Yrittäjänä pääasiallisen toimeentulonsa saavien nuorten osuus prosentteina kaikista nuorista työssäkäyvistä

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo niiden nuorten osuuden vastaavanikäisestä väestöstä, jotka luokitellaan yrittäjiksi. Yrittäjiksi katsotaan työssäkäyntitilastossa kaikki ne työlliset, joilla on yrittäjäläkevakuutus voimassa. Lisäksi jos heillä on yrittäjätulojen lisäksi palkkatuloja, pitää yrittäjätulojen olla palkkatuloja suuremmat.
Päälähde	TEM
Muut mahdolliset lähteet	Tilastokeskus, työvoimatutkimus, työssäkäyntitilasto, ammattiasemaluokitus (Pasi Markelin, Päivi Keinänen)
Paikallisen tiedon saatavuus	Osuudet liian pieniä kuntakohtaiseen tarkasteluun.

27. Nuorten halu työhön

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattorin tarkoituksena on saada selville nuorten mielipiteet sosiaalietuuksien mahdollisista passivoivista vaikutuksista. Taloussuhdanteiden heikkeneminen ja työttömyyden kasvu vaikuttavat yleisesti mielipiteisiin.
Päälähde	Lähde: Nuorisobarometri 2009, kuvio 50, kuvio 58 (seuranta 2007, 2009 – aiemmin 1995-1999)
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Otos liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun..

NUORET JA AINEELLINEN HYVINVOINTI

28. Suhteellisen vaurauden kehitys

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kuvaa suhteellisen vaurauden kehitystä nuorten ikäluokassa. Ilmeisesti vakiintuneita mittareita on niukasti saatavilla. Tilastokeskuksen varallisuustutkimusten aikasarjan perusteella on selvitetty nuorten varallisuuden kehitystä suhteuttamalla nuorten nettovarallisuus vanhempien ikäluokkien nettovarallisuuteen. Varallisuus on voimakkaasti elinvaiheriippuvainen asia eikä nuorilla ole vielä muodostunut paljoa asunto- eikä muutakaan varallisuutta. Huomio siis pitää kiinnittää suhdeluvun muutoksiin, mikä tarkoittaa sitä, että indikaattoria valittaessa täytyisi varmistaa aikasarjan jatkuvuus. Tärkeitä ratkaisuja ovat myös, <ul style="list-style-type: none"> - mihin suhteellisuus perustetaan: ikäluokkien välisiin suhteisiin? - mitä varallisuuseriä mitataan: asuntovarallisuutta, rahoitusvarallisuutta, muuta? - otetaanko velkaantuminen mukaan tarkasteluun? (velkaindikaattori)
Päälähde	Tilastokeskus http://tilastokeskus.fi/til/tjt/index.html , Markku Säylä
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Otosten koosta riippuvaa.

29. Pitkäaikaiset toimeentulotukiasiakkaat (yli 10 kk)

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo kuinka suuri osuus nuorista on pitkäaikaisesti toimeentulotuen piirissä. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiksi luokitellaan ne, jotka ovat saaneet toimeentulotukea vuoden aikana vähintään 10 kuukautena. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneet nuoret ovat usein syrjäytymisvaarassa olevia. Heidän elämäntilannettaan pyritään parantamaan erilaisin sosiaalityön menetelmin. Nuorten toimeentulotuensaajien osuus väestöstä on huomattavan korkea. Heidän osaltaan on kuitenkin mitä suurimmassa määrin kysymys tilapäisestä elämäntilanneköyhyydestä (opiskelu).
Päälähde	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Toimeentulotukirekisteri, SOTKANet.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Kuntakohtaisesti.

30. Velkaantuneisuus

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kuvaa nuorten (kotitalouksien) velkaantuneisuutta.
Päälähde	Tilastokeskus: velkatilasto.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Otosten koosta riippuvaa.

31. Vanhempiensa luona asuvien määrä prosentteina.

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Molempien tai toisen vanhemman luona asuvien määrä. Suomalaiset nuoret muuttavat kotoa varsin nuorina useimpien muiden Euroopan maiden nuoriin verrattuna. Opiskelu, yhteen muutto kumppanin kanssa sekä halu tulla toimeen omillaan ja itsenäistyä ovat kyselytutkimusten mukaan nuorille tärkeimpiä kotoa muuttamisen syitä.
Päälähde	Tilastokeskus. Perhetilastossa on lapsen asemassa olevien käsite. Tämä on porukkaa, joka on kirjoilla asunnossa, jossa on myös isä tai äiti.
Muut mahdolliset lähteet	Ympäristöministeriö, Nuorten asuminen 2005. Kohderyhmänä 18-29 – vuotiaat. (n=1606) Nuorisobarometri
Paikallisen tiedon saatavuus	Periaatteessa paikkakuntaakohtaisesti.

32. Itsenäisesti asuvien nuorten määrä + asumismuoto

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Osuus vain itsenäisesti asuvista nuorista asunnon hallintamuodon mukaan jaoteltuina. Kaupunkimaisissa kunnissa nuoret asuvat useammin itsenäisesti kuin taajaan asuttujen tai maaseutumaisten kuntien nuoret. Omistusmuoto rajataan joko vuokra- tai omistusasumiseen.
Päälähde	Tilastokeskus
Muut mahdolliset lähteet	Ympäristöministeriö, Nuorten asuminen 2005. Nuorisobarometrit.
Paikallisen tiedon saatavuus	Saatavilla maakunta- ja kuntakohtaisesti.

33. Opintotuen taso ja ostovoiman kehitys

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo opintotuen tason suhteessa yleiseen ostovoimaan ja sen kehitykseen.
Päälähde	Opetusministeriö
Muut mahdolliset lähteet	Tilastokeskus
Paikallisen tiedon saatavuus	Ei relevanttia.

NUORET JA AKTIIVINEN KANSALAISSUUS

34. Nuorten äänestysprosentti kuntavaaleissa verrattuna koko väestön äänestysprosenttiin.

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo nuorten äänestysprosentin tason kuntavaaleissa verrattuna muuhun väestöön. Nuorten äänestysprosentti kuvaa nuorten kiinnostusta vaikuttamiseen ja uskoa asioiden muuttamiseen parlamentaarisen järjestelmän kautta. Paikkakunta-kohtaisten tiedonkeruiden ja kyselytutkimusten perusteella nuorten äänestysprosentti on jonkin verran muun väestön vastaavaa alhaisempi.
Päälähde	Ei ole ikäluokittaista tilastointia. Kerättävä jatkossa.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Helsingissä kerätty paikallista ja paikkakunnan eri äänestysalueita vertailevaa tietoa.

35. Nuorten äänestysprosentti eduskuntavaaleissa verrattuna koko väestön äänestysprosenttiin.

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kertoo nuorten äänestysprosentin tason eduskuntavaaleissa verrattuna muuhun väestöön. Nuorten äänestysprosentti kuvaa nuorten kiinnostusta vaikuttamiseen ja uskoa asioiden muuttamiseen parlamentaarisen järjestelmän kautta. Paikkakunta-kohtaisten tiedonkeruiden ja kyselytutkimusten perusteella nuorten äänestysprosentti on jonkin verran muun väestön vastaavaa alhaisempi.
Päälähde	Ei ole ikäluokittaista tilastointia. Kerättävä jatkossa.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Helsingissä kerätty paikallista ja paikkakunnan eri äänestysalueita vertailevaa tietoa.

36. Kuntavaaleissa ehdokkaina olleiden nuorten määrä ja osuus kaikista ehdokkaista.

<p>Kuvaus ja mahdollinen täsmennys</p>	<p>Indikaattori kertoo kuntavaaleissa ehdokkaina olleiden nuorten määrän ja osuuden kaikista ehdokkaista. Nuorten ehdokkaiden osuus kaikista ehdokkaista on ollut pienempi verrattuna muihin ikäluokkiin. Poliitiikan yleisen kiinnostamattomuuden on katsottu vaikuttaneen tähän. Nuoret myös muuttavat usein kotoaan juuri äänestysikään tultuaan ja tämä voi nostaa kynnystä asettua ehdokkaaksi, kun ei tunneta uuden asuinpaikkakunnan asioita. Ehdokkaaksi asettuminen ja kampanjan käyminen vaatii jonkun verran varainkäyttöä, mikä asettaa nuoret vaikeampaan tilanteeseen, koska nuorten tulot tai mahdollisuudet hankkia rahoitusta ovat heikommat.</p> <p>Jos on mahdollista, niin tietoa voidaan hankkia jo kauempaa kuin vuodelta 1990.</p>
<p>Päälähde</p>	<p>Tilastokeskus: http://tilastokeskus.fi/til/kvaa/index.html</p>
<p>Muut mahdolliset lähteet</p>	<p>Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto</p>
<p>Paikallisen tiedon saatavuus</p>	<p>Kuntakohtaisesti.</p>

37. Kunnanvaltuustoihin valittujen nuorten määrä ja osuus kaikista valtuutetuista

<p>Kuvaus ja mahdollinen täsmennys</p>	<p>Indikaattori kertoo kunnanvaltuustoihin valittujen nuorten määrän ja osuuden kaikista valituista valtuutetuista. Nuorten osuus ehdokkaista on pienempi kuin heidän osuutensa äänestäjistä. Tämä vaikuttaa suoraan myös vaaleissa valittujen nuorten määrään.</p>
<p>Päälähde</p>	<p>Tilastokeskus: http://tilastokeskus.fi/til/kvaa/index.html</p>
<p>Muut mahdolliset lähteet</p>	
<p>Paikallisen tiedon saatavuus</p>	<p>Kuntakohtaisesti.</p>

38. Oletko nykyisin mukana tai kuulutko jäsenenä johonkin, aivan mihin tahansa järjestöön, seuraan, kerhoon tai vastaavaan

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kuvaa yhdistystoiminnan kiinnostavuutta nuorten keskuudessa. Yhdistystoiminnan vilkkaus on osoitus sosiaalisesta pääomasta ja kansalaistoiminnan ylläpysymisestä. Järjestöt kanavoivat auttamis- ja vaikuttamistoimintaa ja niillä voi olla myös suuri merkitys erilaisten ongelmien ehkäisemisessä. Indikaattori ei kuvaa muuta kuin ns. perinteistä osallistumista. Jatkossa olisi tärkeää saada selville myös muuntyyppisen osallistumisen muotoja esim. nettiaktiivisuutta.
Päälähde	Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009, kuviot 16 ja 17. Seurantatietoa saatavilla vuosilta 1998 ja 2001
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Otos liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun..

39. Koetko, että olet voinut aidosti vaikuttaa asuinkuntasi asioihin?

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori kuvaa nuorten kokemuksia omista vaikuttamismahdollisuuksistaan kotikunnassaan.
Päälähde	Nuorisobarometri 2008, kuvio 40
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Otos liian pieni kuntakohtaiseen tarkasteluun..

MUUT

40. Rikoksista syylliseksi epäilty nuoret / 1000 vastaavanikäistä

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee rikoksista syylliseksi epäiltyjen nuorten osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä.
Päälähde	Tilastokeskus: väestötilasto + oikeus- ja rikostilastot. SOTKANet.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Oikeuslaitoksen toiminta-alueiden mukaisesti.

41. Poliisin tietoon tulleet liikenne rikokset

Kuvaus ja mahdollinen täsmennys	Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden liikenne rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset liikenne rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Poliisin tietoon tulleisiin liikenne rikoksiin sisältyvät ne rikokset, joissa rangaistukseen tuomitsemisen perusteena on tieliikennelaki. Liikenne rikokset eivät sisällä rattijuopumustapauksia.
Päälähde	Tilastokeskus: väestötilasto + oikeus- ja rikostilastot. SOTKANet.
Muut mahdolliset lähteet	
Paikallisen tiedon saatavuus	Oikeuslaitoksen toiminta-alueiden mukaisesti.

LÄHTEET:

Allardt Erik. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo, WSOY, 1976.

Kauppinen Timo M. & Karvonen Sakari. Nuorten aikuisten toimeentulo-ongelmat, sivuilla 76-96 teoksessa Suomalaisten hyvinvointi 2008. Pasi Moisio, Sakari Karvonen, Jussi Simpura, Matti Heikkilä (toim.), Stakes.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/kehittaamisohjelma/liitteet/lapsi_ja_nuorisopolitiikan_kehittaamisohjelma.pdf (viitattu 7.6.2010)

Myllyniemi Sami. Aika vapaalla – Nuorten vapaa-aikatutkimus, 2009

Rimpelä Matti. Lasten ja nuorten hyvinvointi, sivuilla 62-176 teoksessa Suomalaisten hyvinvointi 2008. Pasi Moisio, Sakari Karvonen, Jussi Simpura, Matti Heikkilä (toim.), Stakes.

Suomalaisten hyvinvointi 2008. Pasi Moisio, Sakari Karvonen, Jussi Simpura, Matti Heikkilä (toim.), Stakes.

Vainila Erika. Oikeus osallistua - nuorten ääni kunnissa: Nuorisolain 8 §:n perusteella järjestettävä vajaanvaltaisten osallistuminen ja kuuleminen kunnissa, 2009.

<http://www.europalehti.fi> (viitattu 15.3.2010).

<http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu>

<https://www.data.oph.fi/wera/wera>